

STORTINGET

Representantforslag 134 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentant Une Bastholm

Dokument 8:134 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Bastholm om barnevennlig transport i by og bygd

Til Stortinget

Bakgrunn

To av fem foreldre med barneskolebarn mener skoleveiene er utrygge, og at trafikken legger begrensninger på hvor barna kan være ute og leke. Den viktigste grunnen til at skoleveien oppleves som utrygg, er tett trafikk og høy hastighet. Bilens sentrale plass i transportsystemet har ført til trafikkfarlige nærområder og utrygge skoleveier for barn i Norge.

Nasjonal transportplan har som mål at 80 pst. av barn mellom 6 og 15 år skal gå eller sykle til skolen. Ifølge Transportøkonomisk institutt (TØI) kjøres hvert fjerde barn i alderen 6–12 år til skolen av foreldre, mens omtrent to av tre går eller sykler til skolen. Resten reiser kollektivt.

Den siste reisevaneundersøkelsen viser at 64 pst. av foreldre opplever at tett trafikk og høy hastighet langs veien er den viktigste grunnen til at skoleveien er usikker. Manglende gang- og sykkelvei, fortau og fotgjengerfelt er andre trafikkmessige forhold som fremheves av mange.

I forbindelse med Nasjonal transportplan 2018–2029 fikk barna for første gang sin egen transportplan. Hovedmålet med Barnas transportplan er å utvikle et transportsystem som ivaretar hensynet til barn og unge på en god måte. Transportøkonomisk institutt har imidlertid kritisert planen for å være lite konkret og for bare å referere til allerede etablerte mål.

Videre utblir de nye, konkrete tiltakene og satsingene. Planen legger opp til 200 mill. kroner i tilskudd til kommunale gang- og sykkelveier per år, noe som gir bare om lag 20 kilometer gang- og sykkelvei i året. Det sies heller ikke noe om hvordan tilskuddene skal brukes for å sikre et best mulig gang- og sykkelveinett for barn. Når Barnas transportplan i så stor grad ikke er prioritert gjennom nasjonale bevilgninger og tiltak, er det også vanskelig å få måloppnåelse gjennom oppfølgingen og gjennomføringen av tiltak lokalt.

Forslagsstiller mener alle barn skal være trygge mens de sykler eller går til skolen og leker ute. En nasjonal samferdselspolitikk som i langt større grad enn i dag prioriterer barnas trygghet framfor bilen, er derfor nødvendig. Et mer barnevennlig transportsystem vil også være et tryggere, mer miljøvennlig og bedre transportsystem for alle. Forslagsstiller mener derfor at Barnas transportplan må få en oppdatert nasjonal tiltaksplan med nye, konkrete tiltak og satsinger som prioriterer hensynet til barn og unge i transportsystemet framfor biltrafikken og bygging av nye motorveier.

Forslagsstiller mener at aktuelle tiltak for et mer barnevennlig transportsystem er:

- Hjertesoner rundt alle barneskoler. Det innebærer at barn som blir kjørt, må slippes av på markerte stoppe- og hentesteder utenfor sonen, slik at skolens umiddelbare nærområde blir tryggere for elevene som går eller sykler.
- Redusert normalfartsgrense i tettbygde strøk. Dagens normalfartsgrense i tettbygde strøk er 50 km/t. Ifølge det svenske Vägverket overlever bare to av ti myke trafikanter en ulykke ved denne hastigheten, mens ni av ti overlever en ulykke ved 30 km/t. Lavere hastighet i byer og tettsteder anbefales også

av Helsedirektoratet for å gjøre det tryggere og sikrere å ferdes som gående eller syklende.

- Handlingsprogram for trygge skoleveier. Bygging av gang- og sykkelveier, fortau og fotgjengerfelt må prioriteres framfor bygging av nye motorveier. Høy fart, mye trafikk, manglende egen infrastruktur og dårlig vinterdrift bidrar til utrygge skoleveier. Det bør etableres et handlingsprogram i statlig regi med egen kommunal og fylkeskommunal støtteordning for å sikre at de mest målrettede tiltakene gjennomføres.
- Krav til trepunktsbelte i skoleskyss. Med dagens regelverk skal antall sitteplasser i skolebuss dimensjoneres til normal trafikkmengde. Kommer det flere passasjerer enn dette, må barn stå usikret under skoleskyssen og utsettes for unødvendig risiko. For å bedre sikkerheten bør barn ha rett til sitteplass med trepunktsbelte.
- Bedre trafikkopplæring. Foreldre/foresatte har i dag hovedansvaret for trafikkopplæring. Barnehagen og skolens rolle i dette arbeidet bør imidlertid styrkes for å sikre en bedre opplæring for alle. Barnehagen er for eksempel en viktig arena for å etablere gode holdninger i trafikken – trafikkopplæring bør derfor inn i rammeplanen for barnehagene. I tillegg bør også skolens ansvar for barns trafikksikkerhet tydeliggjøres.
- Utvidelse av grensen for barnebillett. Barn har dårligere råd og er mer avhengig av kollektivtrafikk. Likevel må mange barn i Norge betale voksenbillett på kollektivtrafikk fra de er 16 år. For å gi barn tilgang på billig og god kollektivtrafikk bør aldersgrensen for barnebillett utvides.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen gi Barnas transportplan en oppdatert nasjonal tiltaksplan med nye, konkrete tiltak og satsinger som prioriterer hensynet til

barn og unge i transportsystemet framfor biltrafikken og bygging av nye motorveier. Manglende gang- og sykkelvei, fortau og fotgjengerfelt må prioriteres framfor bygging av nye motorveier.

2. Stortinget ber regjeringen stimulere og belønne byer og kommuner med tettsteder som omgjør veier med gateparkering til lekeplasser og ballbinger, fjerner gateparkering i sentrum og boligstrøk og omgjør tidligere gatearealer til grønne oaser.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å redusere normalfartsgrensen i tettbygde strøk fra dagens 50 km/t til 40 km/t, og til 30 km/t i byområder med blandet trafikk og rundt skoler og barnehager.
4. Stortinget ber regjeringen etablere et handlingsprogram for trygge skoleveier med en egen tilskuddsordning for trygge skoleveier i kommunene.
5. Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal norm for bilfrie soner rundt alle skoler.
6. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å utvide grensen for barnebillett på kollektivtrafikk fra 16 til 18 år.
7. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å tydeliggjøre skolens ansvar for barns sikkerhet på skolevei i opplæringsloven.
8. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å stille krav til trepunktsbelte i all skoleskyss som kjøpes inn av fylkeskommuner.
9. Stortinget ber regjeringen gjøre trafikkopplæring til en obligatorisk del av rammeplanen for barnehagen.
10. Stortinget ber regjeringen utarbeide et nasjonalt kart over skoleveier som grunnlag for arealplanlegging i kommunene og fylkene.
11. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre et nasjonalt krav om at alle barn skal kunne sykle trygt til skolen, som føring for kommunal og fylkeskommunal arealplanlegging.
12. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til, utvikle og stimulere til ordninger med aktivitetsskyss med utslippsfri transport etter skoletid for barn og unge.

10. april 2019

Une Bastholm